

Serdar Korucu: Nazi Basınına Göre Mustafa Kemal ve Ermeni Soykırımı

Posted on 03/05/2019

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemi ve Mustafa Kemal'in, 1. Dünya Savaşı'ndaki "müttefik" Almanya'nın basınındaki yansıması Stefan Ihrig'in Alfa Yayınlarından yayımlanan ve Ahmet Fethi Yıldırım tarafından Türkçeye kazandırılan "Naziler ve Atatürk" kitabında geniş bir şekilde yer alıyor. Kitapta öne çıkan konulardan biri de Alman basınının Ermeni Soykırımı'nı ele alışı...

Kitaba göre, Almanya basınında Mustafa Kemal'in adının duyulması ve Almanya'da ünlenmesi, "Yunan yayılmacılığı ve Ermeni misillemeleri korkularıyla harekete geçirdiği, Anadolu'nun Türk hinterlandının parçalanmasına karşı başlattığı" ulusal direniş hareketiyle oldu.

Gelecekte Almanya medyasında Hitler gibi "gerçek bir Ari" olarak görülecek, sarışın ve mavi gözlü olmasına atıfta bulunulacak olan Mustafa Kemal için övgüler sıralanmaktaydı. Bu o kadar ileri gidecekti ki Mustafa Kemal'in Osmanlı İmparatorluğu'nu kontrol eden "daha aşağı ırklar" -Rumlar, Ermeniler ve Levantenler işaret ediliyor- karşısında hissedebildiği "kan farkı"ndan "esinlendi"ği kaleme alınacaktı.

Ihrig'e göre, Türkiye'yi saplantılı bir şekilde izleyen Almanya'da, Naziler zaten Türkiye ile büyümüştü. Türkiye'deki olaylardan ve Almanya'ya potansiyel Türk derslerinden, diğer Alman milliyetçilerden daha fazla heyecanlanıyorlardı. Bu derslerden biri Ermeni Soykırım süreci ve sonrasında devam eden ülkenin Hristiyan nüfusunun yok edilmesi, etnik olarak "temizlenme"siydi. Bu Holokost ile Ermeni Soykırımı arasındaki bağın, Hitler'e atfedilen "Bugün Ermenilerin imhasından kim söz ediyor" çıkışından daha fazlasının olduğunu

göstermekte.

20. yüzyılın başında Almanya, İtilaf güçlerine birlikte yenildiği Osmanlı'nın kaderini yakından takip ediyordu. İngiltere'nin Ermeni katliamları üzerinden İstanbul yönetimini sıkıştırması Alman basınında, inkarcı bir söylem ile karşılık buluyordu. Alman basını, Ermeni katliamları karşısında İngiltere'ye Hindistan ya da İrlanda'yı hatırlatıyordu. Kreuzzeitung'da yayımlanan "Ermenistan ve Amritsar" başlıklı makale, Almanya ve Osmanlı'yı birbirine bağlayan konulardan birine, İtilaf devletlerinin Alman ve Osmanlı savaş suçlularını iade talebine şu yanıt veriliyordu:

"Şimdi keşke Hindistanlılar İngiliz hükümetine bir iade edilecek suçlular listesi gönderebilseydi!"

Stefan Ihrig'in kitabına göre, Almanya basını "Türk vakası"nı sürekli Alman bağlamlarının içine sokacak ve Almanya meseleleriyle ilişkilendirecekti. Alman Yahudi karşıtlarının da önlerinde Orta Avrupa Yahudilerini ve "kalleşlik" mitini kendi kafalarına göre düşünme fırsatı vardı. Türkiye örneğinde Yahudilerin yerini ise Ermeniler alacaktı.

"İmha nihai bir şekil almalı, Türkler örnek öğretmendir"

1921'den 1923'e kadar Kemalistlere hizmet eden Alman yüzbaşı Hans Tröbst, Türkiye ile ilgili yazılarında, "Türkiye'nin kaderi bizimkiyle olağanüstü benzerlik gösteriyor" diyor, Almanya ile kurduğu paralellikte Sevr Ermenistan'ını yeni yaratılan Polonya ile karşılaştırıyordu. "Türk dersleri"ne ayırdığı yazısında "imha" önemli bir başlık olarak öne çıkıyordu:

"Böyle bir birleşik cephe ilk elde ülkenin belli bir kısmıyla sınırlı olabilir. (...) Bunun farkında olmak onlara, aleyhlerine çalışan herkesi acımasızca ve kesin bir biçimde yok etme yeteneği

verecektir... Bu imha nihai ve herkesin görebildiği bir şekil almalıdır. (...) Bu bakımdan Türkler örnek öğretmendir”

Bir başka önemli vurgusu da “ulusal arınma”ydı:

“Türk ulusal bünyesindeki kan emiciler ve asalaklar Rumlar ve Ermenilerdi. Kökleri kazınmalı ve zararsız hale getirilmeliydiler; yoksa bütün özgürlük mücadelesi tehlikeye girerdi. (...) Muharebe alanında geçmiş yabancı olanların neredeyse tümü ölmeliydi”

Tröbst'e göre “Ermeniler ve Rumlar Türklere göre daha hızlı çoğalmaktaydı, ticaret ve kalkınma yalnızca onlardaydı ve tamamen insaflarına kalmış güçsüz (Türk) nüfusu tüketmenin en sinsi yollarını biliyorlardı.” “Kalles” terimi de zamanın diğer gazetelerinde olduğu gibi Hristiyan azınlıkların yaptığı iddia edilen şeyler için kullanılmaktaydı. Bunlar antisemit klişelerin Ermeni karşıtı haline getirilmesinden ibaretti ve Naziler döneminde benzer söylemlerle Yahudiler hedef gösterilecekti.

Stefan Ihrig'in kitabına göre, Ermeni karşıtı klişeler 1. Dünya Savaşı öncesinde de Almanya'da etkiliydi. Hitler'in iştahlı bir okuru olduğu Karl May'in Doğu Döngüsü romanları bu klişeleri yeniden üretmişti. Liberal politikacı ve rahip Friedrich Naumann'ın bir gazete makalesini intihal eden May'in “Im Reiche des Silbernen Löwen”in bir pasajı açıkça Ermenileri hedef alıyordu:

“Ben bir Hristiyanım ve “Komşunu sev” buyruğuna uyarım ve diyorum ki Türkler Ermenileri öldüresiye dövdüklerinde doğru iş yaptılar. Türkün Ermeni'den korunmak için başka yolu yoktur (...) Ermeni dünyadaki en kötü tiptir. (...) Saldırımı başlatan Türkler değil, Ermenilerdir (...) Ermenilerden korunmanın muntazam bir yolu yoktur. Türk kendini savunmak için hareket ediyor.”

Karl May'in bir başka yazımındaysa Ermeniler, Yahudiler ile kıyaslanıyor ve daha “tehlikeli”

gösteriliyordu:

“Bir Yahudi on Hristiyan’ı kandırır, bir Yankee elli Yahudi’yi oyuna getirir, ama bir Ermeni yüz Yankee’yi kandırır... Nerede bir kötülük, bir ihanet planlanıyorsa, Ermeni’nin şahin burnu mutlaka içindedir. Vicdansız Yunan bile bir hainlik yapmak istemediğinde, günahattan para kazanmak isteyen bir Ermeni kesinlikle bulunur.”

Ermeni karşıtı eski klişelerin devam etmesi, Ermenilerin “Doğunun Yahudileri” olarak algılanması, Nazi yayınlarında ve basınında o kadar güçlüydü ki, Propaganda Bakanlığı 1936’da Ermenilerin gerçekte Yahudi olmadığını vurgulayan bir talimat çıkarma gereği duyacaktı.

Orta Avrupalı Yahudiler ile Osmanlı Ermenileri arasında algılanan paralellik, Ermeni Soykırımı’na aşırı sağ ve Nazi ilgisini her daim pekiştiriyordu. Üçüncü Reich yazarlarına göre Osmanlı’nın da “hastalığı” bu çok etnisiteli yapısıydı. Onlara göre “Türk hasta değildi, ama boş yere bir arada tutmaya çalıştığı cansız bir imparatorluğun inanılmaz ağırlığını taşımak zorundaydı.”

Bu durum başkent için de geçerliydi. 1923 öncesi İstanbul, Osmanlı’da yanlış olan her şeyin vücut bulmasıydı. Burada İstanbul hiçbir zaman bir “Türk kenti” olmayan ve 1923’ten sonra bile Ankara’nın karşıtıydı. Atatürk’ün 1919 öncesi İstanbul’u, “Hitler’in Viyana’sı”nın Alman lider için oynadığı role çok benzer bir rol üstlenmekteydi.

“Ermenilerin kovulması Kızıldere’lilerin imhası gibi bir gereklilik”

Üçüncü Reich başladığı sıradaysa Türkiye’de “azınlık sorunu” esas olarak “çözülmüş”tü. Yine dönemin Alman basınına göre “çözüm”ün nedeni Ermenilerin “asimile edilemez yabancı bir bünye” olarak algılanmasıydı ve bir “gerekçe”ye bağlanıyordu:

“İnsani tarafı bir yana bırakılırsa Ermenilerin Yeni Türkiye için devletlerinden kovulması, Amerika’da Beyazlar için Kızılderililerin imhası kadar zorlayıcı bir gerekliliktir - önkoşullarda belli farklılıklar olmakla birlikte.”

Alman basınına göre bu “gereklilik” ile Anadolu Ermenilerinin çok büyük bölümü ya Ermeni Soykırımı’nda yok edilmiş ya da daha sonra ülkeyi terk etmişti. Böylece de Yeni Türkiye “ırksal olarak” homojen bir devlet olmuştu.

Bu “homojenlik” içinde Kürtlerin varlığını gözardı eden Alman basını, sadece Mustafa Kemal ve Yeni Türkiye’sinin “başarı”sına odaklanıyordu. Öyle ki 1924’teki Hitler Duruşması sırasında o sırada ana Nazi gazetesi olan Völkischer Kurier’in ilk sayfasında yayınlanan bir makalede, Ermenilerin başına gelenlerin müstakbel bir Almanya’da Yahudilerin başına da gelebileceği belirtiliyordu. Ve bu “kehanet” gerçek çıkacaktı.

“Üçüncü Reich’in algıladığı şekliyle Ermeni Soykırımı, gerçekten de baştan çıkarıcı bir emsal olmuş olmalı” diyen Stefan Ihrig’in dediği gibi Holokost’un kökeninde Ermeni Soykırımının rolünün yeniden değerlendirilmesine hala ihtiyaç duyuluyor.

Kaynak: bianet.org